

S m a a s t y k k e r .

IX.

Nogle Brudstykker af et Skrift om hellig Thøger.

Efterfølgende Stykke, der antages at indeholde Fragmenter af »Libellus Ulfrici presbiteri de (vita et?) miraculis sancti Theogarii«, er forefundet blandt afdøde Registrator Plesners efterladte Papirer og er Redaktionen tilstillet af hans Eftermand, Hr. Registrator Krarup.

Disse Brudstykker fandtes paa to Hefteremme, benyttede til Indheftningen af Sølvesborg Lensregnskab fra 1. Maj 1622 til Aarsdagen 1623. Hefteremmen udgjøre den øverste Del af et tospaltet Pergamentsblad i Folio og have paa Forsiden tretten, paa Bagsiden tolv Linier af hver Spalte. Haandskriftet, hvortil de hørte, kan næppe have været yngre end fra trettende Aarhundrede; dets Udstyrelse synes i Et og Alt at have været smuk; af de tre bevarede Initialer (her fremhævede ved federe Typer) ere de to malede med røde og blaae, det tredje med grønne og røde Farver; Titelen har vel været noget omtrent som: De vita et miraculis sancti Theogarii. Ogsaa ved disse Levninger er der noget, som leder Tanken hen paa det kun lidt over to danske Mil fra Sølvesborg liggende Bekkeskov: Dette Kloster havde nemlig (Mss. Barthol. VI, 534)

Brev paa Aflad, som Biskoppen af Børlum 14 (eller 21) Juli 1278, i Tillid til hellig Thøgers Myndighed, gav til dem, der bidroge til Klosterkirkens Nybygning; dog kan der ogsaa tænkes paa Laurentiusklostret eller Domkapitlet i Lund, der havde Broderskab med hellig Thøgers Kloster i Vestervig; maaskee skal dog disse Brudstykkers Hjemstavn søges paa et ganske andet Sted. I Langebeks Fortegnelse over tabte Kilker til dansk Historie (Scr. Rer. Dan. I, d 2) nævnes under Nr. 30: De S. Theodgaro in Thuringia nato; om denne Helgen, der var fød i Thyringen, siden opholdt sig en Tid i England, og derpaa i Norge som hellig Olafs Capellan, endelig kom til Ty, hvor han ved Vestervig byggede en Kirke af Ris og Kviste, omvendte mange Hedninger og døde noget før 1067, kan eftersees Suhms Historie af Danmark IV, 377—378, hvor ogsaa de andre Kilder til hans Levnetshistorie citeres.

1.

seuiciam. Ad fuit ergo inter eos qui | dam natione danus
promittens eis | euasionem. si sanctum inuocarent domini |
theogarum confessorem. et aliquid | de rebus suis illi trans-
mittere uel | lent. Qui statim adhibita fide | fecerunt ac
eam per predictum hominem | in dacia sancto theogario
transmise | runt. ac eos euaserunt qui se de | glutire para-
uerant. tanquam leo | paratus ad predam. |

Eskillus ¹⁾ nomine dictus episcopus con | tra sanctum
dei rancorem habens

2.

pertulerant falsitatis assertorem. | Uerum quia contritum cor
et humi | liatum non despicit deus. ut se conuer | tit ad
dominum. salutis percepit reme | dium. Quia qui subuerte-
bat iudicium | equitatis. factus est predicator ueritatis. | et
sancti theogarij amator in cunctis. |

¹⁾ Eskil, Biskop af Navn, har rimeligvis været en os nu ubekjendt, ukanonisk Modbiskop i Børlum.

Cuidam siquidem in domo | sua ad epulas euocato tale
 refe | rebat miraculum. Uidi inquit ui | rum quendam no-
 bis satis uicinum qui pa¹⁾ | uocabatur habentem ancillam
 cui pue | rorum suorum nutriendorum commiserat

3.

in columem intuetur. Multo igitur tem | pore ceca perman-
 sit ancilla. donec do | mino suo committata sancti theogarij |
 limina uisitauit. Cuius ope et inter | cessione fratribus in
 choro psallentibus | sublatum lumen recepit. quo percep | to
 domum est deum magnificans sine | baculi sustentatione re-
 gressa. |

CUM²⁾ erat tormeht³⁾ no | mine quem et sanguinis
 ratio | nobilem. et boni mores ac sanctitatis | merita com-
 mendabant. Hic oculorum

4.

ex eis quibus quodammodo nauicula re | gebatur. cum in
 desperationis foueam | uerteretur domina inquit. consilio utere |
 meliore ut possimus euadere uim | oppositam nobis tem-
 pestatis. Fac uotum | deo celi ac beato theogaro sanctis-
 simo | confessori. de rebus tuis aliquid de | legare memine-
 ris. si de tantis peri | culis eius precibus eruaris. Promittit
 illa | beato confessori casulam optimam | se daturam. si ei
 liceat ingruentiam | euadere tempestatis. Igitur promissione

¹⁾ Dette Skrift er saa gammelt, at Personerne deri synes at være betegnede ene ved deres Fornavne uden Tilføjelse af Faderens Navn; der kan altsaa deri rimeligvis endnu mindre være Tale om nedarvede Slægtnavne. Ellers forekommer 1365 og 1367 en Johannes Pa eller Paa, som var auditor caussarum placiti generalis Scanæ og førte et gaaende Svin i sit Skjold. Men adskillige danske Stednavne tyde hen paa, at Fornavnet Paa i sin Tid ikke har været ganske ualmindeligt her i Landet.

²⁾ Fejlskrift for Uir?

³⁾ Navneformen »Turmed, Tormeth, Thormit, Thørmlith, Thormend« forekommer jævnlig i ældre sønderjydske Aktstykker, se »Oldemoder«, S. 38. 98. Scr. Rer. Dan. IV, 534. 585. Sejdelin, Dipl. Flensb. I, 109. 378. 417. Urkundensammlung der Schlesw. Holst. Lauenb. Gesellsch. II, 297.